

ЛОКАЛНИ АКЦИОНИ ПЛАН ЗА МЛАДЕ 2010-2014

Општина Трстеник новембар 2010. године

САДРЖАЈ

Одељак 1	Увод
1.1	Уводна реч Председника
1.2	Канцеларија за младе општине Трстеник
1.3.	Савет за младе
Одељак 2	Принципи и вредности
Одељак 3	Контекст
3.1	Географски подаци
3.2	Демографски подаци
3.3	Анализа кључних актера
3.4	SWOT анализа
3.5	Пресек стања и положаја младих
3.6	Циљне групе
Одељак 4	ПРИОРИТЕТИ
4.1	Општи циљеви
4.2	Специфични циљеви и активности
Одељак 5	Повезаност са другим стратешким документима
5.1	Повезаност са Националном стратегијом за младе
Одељак 6	Механизми имплементације
Одељак 7	Промоција активности дефинисаних ЈАП-ом

АНЕКС
Акциони план 2010 – 2014 године

Последње две деценије, због свеобухватног стања у земљи и напора већине становништва да осигура елементарну егзистенцију, друштво је на свим нивоима оставило генерације младих да се саме боре за своје боље сутра. Бројне генерације младих у Србији у претходном периоду су одрастале у окружењу насиља, оружаних сукоба, санкција, бомбардовања и друштвених преврата.

Млади људи на нашим просторима били су у изолацији, без одговарајуће друштвене бриге, преплављени сликама насиља у медијима, затечени у сиромаштву које нису проузроковали. Након свих ових догађања наступио је период транзиције, период брзих економских и друштвених промена. Од младих се сада очекује да прођу кроз транзициони период и да у блиској будућности поведу друштво напред.

Решавање проблема младих треба да буде подстакнуто кроз системска решења, активније учешће младих у друштвеном животу, кроз њихову међусобну сарадњу и учествовање у доношењу одлука које се њих тичу. Младима је неопходна подршка, јер није реч само о њиховом бољем животу, већ и о будућности земље. Системска, организована и стална подршка младима значи квалитетнију будућност Трстеника, његов даљи економски развој, повећање наталитета и стварање услова за бољи живот младих.

У циљу побољшања положаја младих у друштву и решавања проблема са којима се сусрећу у разним областима, а у складу са Националном стратегијом за младе, локална управа у Трстенику доноси Локални акциони план за младе за период 2010 - 2014. године. Млади, по Националној стратегији за младе представљају популацију старости 15 - 30 година.

Локални акциони план за младе у Трстенику представља значајну подршку за системско решавање проблема младих у граду и препознавање ове популације као ресурса, којој треба помоћи и оснажити је да узме активније учешће у друштву и суочи се са изазовима живота у наредном периоду. Овим документом се Национална стратегија за младе прилагођава локалним условима, потребама и ресурсима, и даје се план активности како би се постојећи проблеми младих решили.

Локални акциони план за младе општине Трстеник посебну пажњу усмерава на следеће области:

- слободно време младих,
- здравље младих,
- запошљавање младих,
- заштита социјалних категорија младих,
- формално и неформално образовање младих,
- спорт и рекреација младих

Током периода израде Локалног акционог плана за младе извршена је анализа потреба младих у Трстенику, анализирани су постојећи ресурси и дати предлози за решавање проблема младих у складу са локалним ресурсима и могућностима.

Циљ израде овог документа је унапредити услове за живот младих у Трстенику, кроз системску подршку и партнерски однос свих релевантних чинилаца у сврху оснаживања, развоја и унапређења живота младих у нашој општини.

1.1. Уводна реч Председника општине

Обзиром на све већи значај стратешког планирања, недостатак стратешких докумената онемогућио би општину Трстеник да реализује своје обавезе у будућности. Недавно је усвојена Стратегија одрживог развоја општине Трстеник и Локални еколошки акциони план, а сада смо на прагу усвајања и Локалног акционог плана за младе.

Реализацију једног оваквог пројекта, као што је израда Локалног акционог плана за младе, подржало је Министарство омладине и спорта програмом за финансирање и суфинансирање пројеката јединица локалних самоуправа којима се остварују циљеви Националне стратегије за младе и активности из акционог плана, стварају услови за развој омладинског активизма и подстиче рад канцеларије за младе на локалном нивоу.

Акциони план за младе који се ослања на Националну стратегију представља скуп мера и активности за решавање дефинисаних проблема са којима се млади најчешће сусрећу у општини Трстеник. План се заснива на сазрелом схватању да млади не смеју остати на маргинама друштвених збивања већ им се мора указати веће поверење како би постали креатори своје улоге и судбине у друштву.

Овај документ је дело групе младих и стручних људи и неопходан је за несметано приступање фондовима из који се финансирају различити пројекти од интереса за живот и будућност младих.

Посебно наглашавам да се активности на побољшању положаја младих не завршавају усвајањем овог плана већ да заправо тек започињу. Надам се да ће све институције, друштвени и приватни сектор као и појединци радити заједно на реализацији циљева овог акционог плана и тиме учинити значајан корак и започети активнију бригу о младима као најзначајнијем ресурсу и основној покретачкој снази преображаја наше средине и бољег живота у њој.

Визија Националне стратегије за младе гласи: *Млади у Србији у XXI веку су активни и равноправни учесници у свим областима друштвеног живота и имају једнака права и могућности за пуни развој својих потенцијала.* То подразумева њихову активну улогу у породичном животу, образовању, запошљавању, здрављу и укупном друштвеном животу.

Председник општине Трстеник

Стеван Ђаковић, дипл.правник

1. 2. КАНЦЕЛАРИЈА ЗА МЛАДЕ

Положај младих у Републици Србији, њихова улога и значај дефинисани су Националном стратегијом за младе која представља први корак ка системском решавању проблема младих данас и један од приоритета Владе Републике Србије и Министарства омладине и спорта.

У циљу побољшања положаја младих у друштву и решавања проблема младих са којима се сусрећу, а на основу члана 46. Закона о локалној самоуправи ("Сл. Гласник Републике Србије", број 129/07) и члана 61. Статута општине Трстеник ("Сл. лист општине Трстеник", бр 7/08), Општинско веће општине Трстеник донело је Одлуку о оснивању Канцеларије за младе општине Трстеник на седници, одржаној 16.09.2009. године.

Канцеларија за младе је саставни део локалне самоуправе и представља мост, како између локалних актера, тако и са Министарством омладине и спорта. Она пружа институционални оквир кроз који млади могу да утичу на одлуке које се директно тичу њих и омогућава свим локалним институцијама и организацијама, које се баве младима, да се умреже и кроз максимално искоришћавање постојећих ресурса унапреде квалитет услуга за младе.

Формирањем Канцеларије за младе ће се на основу локалног акционог плана, а у складу са Националном стратегијом за младе, радити на побољшању положаја младих у Трстенику. Отварање канцеларије за младе у трстеничкој општини представља покушај да млади буду препознати као посебна друштвена група и постану носиоци промена и активни чиниоци развоја друштва.

Циљеви Канцеларије за младе су:

- Стварање услова у локалној средини за квалитетнији живот младих људи и њихово активно учешће у савременим токовима развоја друштва,
- Промоција и афирмација младих и њихово активно укључивање у друштво,
- Пружање подршке иницијативама и пројектима младих,
- Промовисање здравих стилова живота,
- Омогућити подстицај за економско оснаживање младих,
- Неформално образовање младих,
- Информисање младих,
- Пружање могућности за квалитетно провођење слободног времена,
- Промовисање вредности толеранције, поштовања људских права и равноправности,
- Превенција ризичног понашања младих,
- Промовисање и вредновање волонтерског рада,
- Мобилност младих,
- Промовисање животне шансе свих група младих, нарочито осетљивих група,
- Подстицање, развијање, препознавање и вредновање изузетних постигнућа младих.

Канцеларија за младе континуирано испитује потребе младих како би средства која се троше за ову популацију била што ефективније искоришћена. Бави се младим особама на подручју општине Трстеник, без икакве дискриминације, по било ком основу. Замишљена је као одрживи сервис за младе и спона између државе, локалне заједнице и младих која ће своје активности спроводити у оквиру локалне самоуправе и која ће се бавити искључиво питањима младих.

Канцеларијом руководи координатор кога је именovalo Општинско веће општине Трстеник на основу члана 46. Закона о локалној самоуправи ("Сл. гласник Републике Србије, број 129/07) и члана 61. Статута општине Трстеник ("Сл. лист општине Трстеник", број 7/08), на предлог председника Општине.

Досадашње активности Локалне канцеларије за младе биле су везане за:

- Процес израде локалног акционог плана за младе;
- Успостављање система волонтирања младих у државним институцијама, агенцијама и предузећима;
- Изграђивање капацитета различитих актера, институција и организација за имплементацију програма вршњачке едукације за информисање младих у области запошљавања, као и за појачавање ефекта информативне кампање у средњим школама;
- Доношење и усаглашавање стратешких и акционих планова ЈЛС који се тичу задовољавања потреба младих и њихове интеграције у ЈЗ;
- Развијање волонтерске мреже подршке младима из осетљивих друштвених група;
- Организовање заједничких активности младих из угрожених друштвених група и младих из опште популације;
- Израду локалног акционог плана за укључивање младих из осетљивих друштвених група у процесу образовања, запошљавања, спортско – рекреативне активности и различите организације и тела која се баве младима;
- Пружање подршке иницијативама и самоорганизовање младих из осетљивих група у области културне продукције;
- Организовање програма терцијарне превенције ППИ и ХИВ/АИД–а у осетљивим групама младих, а посебно међу онима који живе са ХИВ/АИДС–ом;
- Подстицање реализације програма и пројеката за развој омладинског предузетништва;
- Образовање савете за младе у ЈЛС;
- Утврђивање процедуре за учешће савета младих у планирању програма неформалног образовања;
- Подстицање, покретање и реализацију програма за квалитетно провођење слободног времена младих;
- Пружање подршке иницијативама и самоорганизовање младих из осетљивих група у области културне продукције

Будући планови Канцеларије за младе општине Трстеник за 2010. годину и за период после 2010. године:

- Пружање подршке програмима омладинских удружења која се баве младима на локалном нивоу;
- Подстицати и подржавати пројекте који доприносе повећању нивоа информатичке писмености младих;
- Јачање капацитета и могућности младих да активно учествују у друштву на локалном нивоу;
- Примена ЛАП - а за укључивање младих из осетљивих друштвених група у процесе образовања, запошљавање, спортско – рекреативне активности и различите организације и тела која се баве младима;
- Организовање заједничких активности младих из угрожених друштвених група и младих из опште популације;
- Пружање подршке активном учешћу младих из осетљивих група у креирању и спровођењу програма у институцијама културе на свим нивоима;
- Укључивање младих незапослених припадника осетљивих група у мере и програме активне политике запошљавања на тржишту рада;
- Подстицање покретања и реализације програма за квалитетно провођење слободног времена;
- Пружање подршке спортским друштвима за увођење и ширење рекреативних активности младих;
- Организовање заједничких акција у циљу стварања чисте и лепо уређене околине школа.

1. **3. САВЕТ ЗА МЛАДЕ**

На основу члана 46. Закона о локалној самоуправи („Сл. гласник Републике Србије“, број 129/07) и члана 61. Статута Општине трстеник („Сл. лист општине Трстеник“, број 7/08), Општинско веће општине Трстеник на седници одржаној дана 31.08.2010. године, донело је **РЕШЕЊЕ** о образовању Савета за младе општине Трстеник.

Задатак Савета за младе је:

- иницира и учествује у изради локалне омладинске политике у области образовања, спорта, коришћења слободног времена, повећања запослености, информисања, активног учешћа, обезбеђивању једнаких шанси, здравства, културе, равноправности полова, спречавању насиља и криминалитета, приступа правима, одрживог развоја и животне средине и другим областима од значаја за младе;
- учествује у изради посебних локалних акционих планова и програма у сагласности са Националном стратегијом за младе;
- прати остваривање акционих планова и програма за младе и локалне омладинске политике;
- доноси закључке и даје мишљења о питањима из своје надлежности и о њима обавештава органе општине;
- даје мишљење на предлоге прописа и одлука које доноси Скупштина општине у областима значајним за младе;
- усваја годишње и периодичне извештаје о остваривању локалне омладинске политике и локалних акционих планова и програма за младе и подноси их Скупштини Општине, председнику Општине и Општинском већу;
- иницира припрему пројеката или учешће у програмима или пројектима за младе у циљу унапређења положаја младих и обезбеђења остваривања њихових права која су у надлежности Општине;
- координира и подстиче сарадњу између општине и омладинских организација и удружења и пружа помоћ у реализацији њихових активности;
- координира и подстиче остваривање међуопштинске сарадње која се односи на омладину и о томе обавештава органе општине;

Чланове Савета за младе општине Трстеник, чине:

Редни број	СТРУКТУРА САВЕТА ЗА МЛАДЕ	
	Име и презиме	Институција
1	Саша Рашковић	члан Општинског већа
2	Милош Бојовић	координатор локалне канцеларије за младе
3	Весна Крстић	представник Дома здравља „Др. Сава Станојевић“
4	Александар Пејчић	представник Спортског центра „Трстеник“
5	Сандра Антић	представник Центра за социјални рад Трстеник
6	Душан Јовић	представник Народног Универзитета Трстеник
7	Ана Величковић	представник гимназије „Вук Караџић“ Трстеник
8	Александар Кандић	представник НВО „Јеринин град“ Трстеник
9	Бојан Николић	предузетник – штампарија „М – граф“ Трстеник
10	Катарина Урошевић	представник Удружења за демократизацију и образовање Рома, Трстеник
11	Никола Лаловић	представник Општинске управа Трстеник
12	Драгана Марисављевић	представник РТВ Трстеник
13	Наталија Косовац	угоститељство
14	Мирко Тошовић	ОШ „Свети Сава“ Трстеник
15	Немања Раденковић	предузетник – “DBA Soft” Trstenik

Одељак 2 ПРИНЦИПИ И ВРЕДНОСТИ

Локални акциони план за младе општине Трстеник у току свог рада и креирању мера за побољшање статуса младих, користиће принципе на којима је рађена Национална стратегија за младе, јер произлазе из вредносног система чији су основ Устав Републике Србије, Универзална декларација о људским правима, Конвенција УН о правима детета са Протоколима, Конвенција Савета Европе о људским правима и основним слободама и Међународни пакет о грађанским и политичким правима.

Принципи локалног плана акција су:

- **Поштовање људских права** - Обезбеђује се да сви млади имају иста права без обзира на пол, расу и националну припадност, религијско и политичко опредељење, сексуалну оријентацију, социјални статус, као и функционалне сметње/инвалидитет. Обезбеђују се равноправне могућности за развој младих засноване на једнаким правима, а у складу са потребама, властитим изборима и способностима.
- **Равноправност** - Омогућава се да сви млади имају право на једнаке шансе, на информисање, на лични развој, доживотно учење, запошљавање у складу са разноврсним сопственим карактеристикама, изборима и способностима. Обезбеђује се поштовање родне равноправности, недискриминације, слободе, достојанства, безбедности, личног и друштвеног развоја младих.
- **Одговорност** - Подстиче се и развија одговорност оних који раде са младима, као и одговорност младих у складу са њиховим могућностима.
- **Доступност** - Препознају се и уважавају капацитети младих као важног друштвеног ресурса и исказује се поверење и подршка њиховим потенцијалима: млади знају, могу, умеју. Омогућава се и обезбеђује доступност свих ресурса младима. Млади у Србији Обезбеђују се услови за очување здравља младих и квалитетно спровођење слободног времена. Афирмише се и стимулише постепено увођење и развијање инклузивног образовања на свим нивоима.
- **Солидарност** - Развија се интергенерацијска солидарност и улога младих у изградњи демократског грађанства. Подстичу се сви облици вршњачке солидарности, подстиче се култура ненасиља и толеранције међу младима.
- **Сарадња** - Подржава се и обезбеђује слобода удруживања и сарадња са вршњацима и подстиче интергенерацијска сарадња, на локалном, националном и међународном нивоу.
- **Активно учешће младих** - Обезбеђују се права, подршка, средства, простор и могућност како би млади учествовали у процесу доношења одлука, као и у активностима које доприносе изградњи бољег друштва.
- **Интеркултурализам** - Омогућава се поштовање различитости у свим областима људског живота, толеранција, као и афирмација уметничких и креативних приступа усмерених на неговање и развијање интеркултуралног дијалога међу младима.
- **Целоживотно учење** - Промовише се целоживотно учење у којем се афирмишу знање и вредности и омогућава стицање компетенција. Обезбеђује се повезивање формалних и неформалних облика образовања и развијање и успостављање стандарда у образовању.
- **Заснованост** - Обезбеђује се да сви стратешки концепти, принципи и активности који се односе на младе буду засновани на утемељеним и релевантним подацима и резултатима истраживања о младима.

3.1. ГЕОГРАФСКИ ПОДАЦИ

Општина Трстеник се налази у плодној долини Западне Мораве, на падинама Гледићких планина и шумовитим обронцима Гоча у централном делу Србије и граничи се са следећим општинама:

- Краљево (на западу),
- Врњачка Бања (на југозападу),
- Александровац (на југу и југоистоку),
- Крушевац (на истоку),
- Рековац (на северу) и
- Варварин (на североистоку).

На простору површине 448 км², у педест једном насељеном месту, живи око 52.000 становника. У граду и приградским насељима живи око 18.000 становника, а сва насељена места имају своју реку или свој поток.

Трстеник је од давнина раскрсница путева. Налази се на магистралном путу Појате - Краљево, односно на 52 километру од прикључка на Ауто – пут Е75 код Појата. Кроз Трстеник пролази железничка пруга Сталаћ – Пожега.

Трстеничка општина се налази:

- на 21° Е и 43° Н,
- 32 км источно од коридора 10
- 30 км од Ибарске магистрале, односно магистралног пута за Крагујевац

Сам град се простире на десној обали Западне Мораве, на око 170 метара надморске висине. Кроз град Трстеник пролази 21. меридијан, линија која га симболично спаја са светом у простору и времену и потврђује да је географски, историјски и културни део Европе.

Трстеник је привредни, административни и културни центар. Налази се на око 200 км јужно од Београда, на будућем аутопуту који ће повезивати два стратешка правца, коридор 10 и „Ибарску магистралу“.

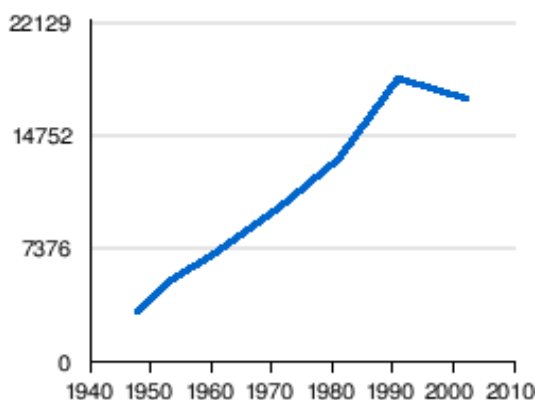
Главна предност овог подручја је повољан географски положај који одликују:

- брежуљкасто - брдовито земљиште, благо заталасано и питомо,
- подземна језера са пијаћим, минералним и геотермалним водама,
- умерено континентална клима са 70 сунчаних дана годишње .

У непосредној близини града, налази се трстенички туристичко – спортски аеродром. На 10 км од Трстеника налази се Врњачка Бања - центар континенталног туризма, а 90 км од наше општине налази се туристички центар Копаоник.

3.2 ДЕМОГРАФСКИ ПОДАЦИ

График промене броја становника
током 20. века

По последњим пописима становништва у Трстенику, може се закључити да се до 2002. године број становника повећавао, док је у 2002. години у односу на 1991. годину дошло до делимичног смањења броја становника за око 10,6 %.

Тренд који се примећује јесте повећање броја жена на 100 мушкараца. У 1971. години је било 103 жене на 100 мушкараца, док је по попису из 2002. године број жена на 100 мушкараца био 106. Како у Трстенику око 34% укупног становништва живи у градској средини, ови подаци не прате државни тренд повећања броја жена у односу на број мушкараца које живе у градској средини.

* УКУПАН БРОЈ СТАНОВНИКА ПРЕМА ПОЛУ У ТРИ ПОПИСНЕ ГОДИНЕ *

Година	Тотал становника	Број мушкараца	%	Број жена	%	Број жена на 100 мушкараца
1971	50776	24938	49,11	25838	50,89	103
1991	54873	26964	49,14	27909	50,86	104
2002	49043	23842	48,61	25201	51,39	106

Извор: Републички завод за статистику

Број младих старости 15-30 година се из године у године повећавао све до 1991. године након које је у 2002. години у Трстенику порастао проценат младих у односу на смањен укупан број становника и износио је 20% укупне популације, што је за 0,17% мање од Републичког просека у попису из 2002. године. У општини Трстеник живи 13800 пунолетних становника, а просечна старост становништва износи 38,5 година (37,8 година код мушкараца и 39,2 година код жена).

СТАРОСНА СТРУКТУРА СТАНОВНИШТВА У ТРИ ПОПИСНЕ ГОДИНЕ

Старосна група (год)	Број 1971	%	Број 1991	%	Број 2002	%
0 - 9	6076	12	6711	12,4	4163	8,5
10 - 14	3645	7,2	3519	6,5	2174	4,4
15 - 19	4986	9,8	3425	6,4	3276	6,7
20 - 24	4235	8,3	3119	5,8	3175	7
25 - 29	2787	5,5	3169	5,8	3056	6,3
30 - 34	3810	7,5	4121	7,5	2667	5,4
35 - 54	15480	30,5	15265	27,3	14687	30
55 - 64	4605	9,1	8358	15,2	5320	10,9
65 и више	4980	9,8	7034	12,8	9732	19,8
Непознато	172	0,3	152	0,3	253	1
УКУПНО:	50776	100	54873	100	49043	100

Извор: Републички завод за статистику

ПРИРОДНИ ПРИРАШТАЈ И ТЕНДЕНЦИЈЕ

Природни прираштај са основним подацима у 2005. години	
Подаци/попис	2005
Број живо рођених	364
Број умрлих.	801
Природни прираштај	-437
Заведених бракова	208
Разведених бракова	56

Извор: Републички завод за статистику

Подаци о броју рођених, у односу на број умрлих показују да је по попису из 1991. године број рођених у односу на број умрлих био негативан.

Од пописа из 1991. године, појавио се тренд повећања броја умрлих у односу на број живо рођених, а последица је опадање броја становника крајем деведесетих и почетком две хиљадитих година.

Општина Трстеник	1991	2002	2005
Живо рођени	564	427	364
Умрли	601	748	801
Природни прираштај	-37	-321	-437

Извор: Републички завод за статистику

**НАЦИОНАЛНА СТРУКТУРА СТАНОВНИШТВА ОПШТИНЕ ТРСТЕНИК
У ДВЕ ПОПИСНЕ ГОДИНЕ**

НАРОД	1991	2002	НАРОД	1991	2002
Срби	53.154	48.060	Бугари	-	16
%	96,86%	98,7%	%	-	0,03%
Мађари	14	8	Муслимани	55	6
%	0,03%	0,02%	%	0,10%	0,01%
Македонци	-	51	Црногорци	408	153
%	-	0,10%	%	0,73%	0,31%
Румуни	58	9	Буњевци	-	1
%	0,11%	0,02%	%	-	0,01%
Словаци	6	2	Албанци	2	-
%	0,01%	0,01%	%	0,01%	-
Југословени	640	84	Украинци	-	-
%	1,17%	0,17%	%	-	-
Роми	162	191	Чеси	-	3
%	0,30%	0,39%	%	-	0,01%
Хрвати	59	32	Власи	-	-
%	0,11%	0,07%	%	-	-
Словенци	-	7	Бошњаци	-	-
%	-	0,01%	%	-	-
Немци	-	3	Горанци	-	43
%	-	0,01%	%	-	0,09%
Остали	315	18			
%	0,57%	0,04%			

Долазак становника на рад у Трстеник из разних крајева изменио је националну структуру становништва. У Трстенику највећи проценат становништва чине Срби, чији се удео у укупном броју становника кретао око 98% по последњим пописима. Од осталог становништва, најбројнији су Роми (око 0,39%) и Црногорци (око 0,31%), затим Македонци, Горанци, Хрвати, Словенци, Бугари, Румуни, Мађари, Муслимани итд. Број свих становника се смањивао из године у годину. Једино повећање се примећује код ромске популације, чији је удео у укупном становништву из године у годину растао.

Извор: Републички завод за статистику

НЕЗАПОСЛЕНОСТ МЛАДИХ

Подаци о броју незапослених лица у Трстенику на евиденцији Националне службе за запошљавање показују да се удео младих до 30 година у укупном броју незапослених креће око 24%, што представља скоро трећину укупног броја незапослених.

Такође, приметан је број младих до 30 година са вишом и високом школском спремом у укупном броју незапослених.

Подаци за 2005 годину	Мушкарци	Жене	УКУПНО
Укупан број незапослених лица	2031	2432	4463
Укупан број незапослених лица до 30 год.	543	551	1094
Незапослена лица са 1 степеном квалификације до 30 год. Старости	104	125	229
Незапослена лица са 2,3,4 и 5 степеном стручне спреме до 30 год. Старости	401	331	732
Незапослена лица са вишом и високом стручном спремом до 30 год старости	38	95	133

Извор: Национална служба за запошљавање, филијала Крушевац

ОБРАЗОВНА СТРУКТУРА СТАНОВНИШТВА

СТРУЧНА КВАЛИФИКОВАНОСТ	СТАНОВНИШТВО
Неквалификовано	26 %
Полуквалификовано	3 %
Квалификовано (трећи степен)	34 %
Квалификовано	29 %
Високо квалификовано	2 %
Виша стручна спрема	4 %
Висока стручна спрема	2 %
Укупно	100 %

Упркос тешком периоду транзиције кроз који пролази, општина Трстеник је и данас, као престоница хидраулике и данас, привлачно место за живот, започињење сопственог посла и долазак страних инвеститора. Трстеник је место у коме треба охрабрити младе да у њему остану и искористе своје знање, искуство и идеје. Последњих година бележи се динамичан развој малих и средњих предузећа на територији трстеничке општине. Бележи се раст физичког обима производње, извоза на инострана тржишта и број запослених у овој области пословања.

Холдинг "Прва Петолетка", некада моћни гигант познат и признат широм света, налази се у завршном процесу приватизације. Пољопривредни комбинат "Нова Слога" послује у склопу "Фриком"-а и бави се складиштењем и прерадом пољопривредних производа.

По попису из 2002. године у општини Трстеник око 14% спада у младо становништво (до 15 година), у радно способно (15 - 64 година), док на старо становништво (преко 65 година) око 19,8%. Удео пољопривредног у укупном становништву је 22% што се скоро поклапа са са републичким просеком.

Низом повластица за инвестиране, значајним инфраструктурним пројектима локалног економског развоја Трстеник је широм отворио своја врата свима који препознају позитивне вибрације у пословном окружењу, имају визију и желе пословни успех, здраву конкуренцију и профит.

Општина Трстеник већ неколико година израђује и имплементира неколико значајних националних и локалних стратешких докумената - Националну стратегију за младе, Стратегију одрживог развоја локалне заједнице, Локални еколошки акциони план, Локални акциони план за младе итд и све у циљу побољшања положаја становника општине Трстеник, а пре свега младе популације.

У периоду 2002-2007. сиромаштво у Србији је преполовљено, чиме је испуњен циљ Владе Србије. Међутим, ризику од сиромаштва су поред осталих угрожених група и млади који живе у руралним пределима. Значајна пажња усмерава се на мењање положаја младих у градској популацији, док се младима у сеоским срединама мало ко бави. Значајна средства, како из буџета Општине, тако и из осталих извора улагана су у бројне активности и нове услуге које су допринеле унапређењу положаја деце и младих из сиромашних породица, деце без родитељског старања, деце са сметњама у развоју и ромске деце, као и разне програме за младе који су имали за циљ побољшање укупних услова живота младих.

Међутим, већина ових услуга није доступна и младима у сеоским срединама. У протеклих неколико година многе сеоске школе су реновиране, опремљене су рачунарском опремом, чиме су побољшани услови школовања деце. Других садржаја и подршке, које би пружиле шансу младима на селу да остваре своје могућности нема, или су недовољни.

Мере на побољшању положаја младих и активности које се реализују у граду у многим областима друштвеног живота, углавном не дотичу младе у сеоским насељима. У процесу израде Националне стратегије за младе анализирана су сва важна питања за младе, као што су образовање, слободно време, запошљавање, безбедност, социјална заштита, али консултацијама нису у довољној мери обухваћени и млади у сеоским насељима. Сеоско становништво на трстеничком подручју је заступљено са 60% а у последњих неколико деценија број ове популације константно опада.

Основни проблем представља непостојање објективних података о потребама и приоритетима младих.

3.3. АНАЛИЗА КЉУЧНИХ АКТЕРА

ИНСТИТУЦИЈА	Структуре које раде са младима, програми који се спроводе и ресурси који постоје за рад са младима
Локална самоуправа	<p>Локална самоуправа одобрава стипендије за ученике средњих школа и студенте академских и докторских академских студија и то:</p> <ul style="list-style-type: none"> - за средњошколце 6.000 динара - за студенте 10.000 динара - за докторске студије 11.000 динара <p>Накнаде из буџета за образовање – стипендије, награде и др. износе 4.500.000 динара годишње. За сиромашну децу и младе обезбеђује се бесплатна ужина у школама.</p> <p>Трошкови путовања за ученике основног и средњег образовања и наставнике износе 23.000.000 динара, а за превоз ученика специјалних школа општина издваја 1.000.000 динара на годишњем нивоу. Превоз и смештај деце оштећеног слуха и музичких талената износи 350.000 динара годишње на терет трстеничке општине.</p> <p>У оквиру стручног усавршавања из буџета општине се издваја 500.000 динара.</p> <p>Донације општине за спорт износе 12.000.000 годишње.</p> <p>Активности у континуитету:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Стипендије Фонд за младе таленте, -Новчане награде ученицима и професорима за остварене успехе на републичком такмичењу, -Бесплатна ужина за ученике. <p>Планиране активности:</p> <p>Формирање општинског центра за стручно усавршавање</p>
Социјална заштита	<p>Центар за социјални рад Општине Трстеник у оквиру својих редовних активности се бави заштитом деце и омладине. Социјална и породично-правна заштита деце и омладине, спада у основне и приоритетне активности центра за социјални рад као установе социјалне заштите.</p> <p>Деца и омладина, као корисници различитих облика социјалне заштите и услуга социјалног рада, у центру за социјални рад, третирају се по основним категоријама и подкатегијама стања социјалне потребе, тако да су социјалном и породично-правном заштитом обухваћена:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Деца и омладина без родитељског старања - Социо-материјално угрожена деца и омладина -Деца из породица са поремећеним породичним односима - Деца и омладина ометена у развоју - Деца и омладина са поремећајима у понашању - Остала деца и омладина

<p>Просвета</p>	<p><u>ОСНОВНО ОБРАЗОВАЊЕ</u> - Трстеничка општина има 8 школа основног образовања и 1 основну музичку школу које похађа укупно 3.191 ученик.</p> <p><u>СРЕДЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ</u> - 1.284 ученика похађа 2 школе средњег образовања у Трстенику, Гимназију и Техничку школу.</p> <p><u>ВИСОКО ОБРАЗОВАЊЕ</u></p> <p>До школске 2009/2010. години, Висока техничка школа је уписала 47. генерација студената. Садржај наставних планова и програма. оријентисани на сталне корекције према тренду развоја за сваки студијски програм, чине студије висококвалитетним, управо онако како налажу стандарди и критеријуми у ЕУ. У школској 2010/1011 години планира се упис 110 буџетских и 180 самофинансирајућих студената и располаже са 50 места за смештај студената у ученичко-студентском дому у Трстенику.</p> <p>У Трстенику постоји Дом ученика средњих школа смештајног капацитета од 74 места. Дом је васпитно образовна установа у којој се обезбеђује смештај, исхрана, услови за учење, завршавање школских обавеза, културни, забавни и спортски живот ученика који живе и уче у домским условима .</p>
<p>Запошљавање</p>	<p>Национална служба за запошљавање у Трстенику спроводи низ програма за подршку и оснаживање младих незапослених лица и неформално образовање:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „START UP“ кредити - „Прва шанса“ за запошљавање младих приправника - Обука за младе предузетнике - Обука за књиговође
<p>Здравство</p>	<p>Дом здравља "Сава Станојевић" Трстеник своје услуге пружа младима до 18 година и студентима до 26 година. У овој установи се пружају услуге и студентима из других општина, који студирају у Трстенику и деци из других општина која су на редовном школовању у средњим школама.</p>
<p>Цивилни сектор</p>	<p>На територији општине Трстеник активне су многобројне невладине организације, а између осталих су:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Удружење „Јеринин град“, -Омладински културни центар „Реформарс“, -Еколошки покрет „Моравски орашак“, -Удружење за образовање и демократизацију Рома, -Друштво за просвету и културу Рома „Иво Лола Рибар“, -Удружење за еманципацију Рома „КХАМ“ и многа друга
<p>Полиција</p>	<p>МУП, полицијска станица Трстеник у оквиру свог деловања бави се и сузбијањем малолетничке делинквенције.</p>

<p>Медији</p>	<p>У општини Трстенику су присутни следећи медији:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Радио Телевизија Трстеник ➤ Телевизија „ЛОГОС“ ➤ Радио „ФЛЕШ“ <p>Међутим, млади немају свој простор у медијима иако су за то испуњени сви услови. Једини вид укључености младих у електронским медијима је интернет портал www.trstenik.net. Сви локални медији се увек одазивају на позиве приликом организовања акција од стране младих. Постоји интересовање за даље унапређење сарадње.</p>
<p>Спортске организације и удружења</p>	<p>Спортски центар Трстеник је институција основана одлуком локалне скупштине. Трстенички спорт, данас, представља 67 клубова од којих се 56 такмичи у општинским, окружним, регионалним и националној лиги.</p> <p>Трстеничка спортска друштва чине:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Аеро клуб „Трстеник“ ➤ Атлетски клуб „Томако интернационал“ ➤ Два бокс клуба - "Трстеник" и "G&F" ➤ Ватерполо клуб "Томако интернационал" ➤ Друштво за спортове на води "Западна Морава" ➤ Два женска одбојкашка клуба - "Латица" и "Томако интернационал" ➤ Женски фудбалски клуб "Томако интернационал" ➤ Карате клуб „Прва Петолетка“ ➤ Кинолошко друштво „Трстеник“ ➤ Клуб љубитеља имаоца паса гонича "Медвеђа" ➤ Клуб спортских риболоваца "Трстеник" ➤ Општинска организација спортских риболоваца "Петар Спасојевић" ➤ Кошаркашки клуб "Прва петолетка" ➤ Куглашки клуб "Прва петолетка" ➤ Ловачко друштво "Радослав Божа Бркић" ➤ Општински одбојкашки савез – Трстеник ➤ Пет одбојкашких клубова - "Младост"; "Латице"; "Трстеник"; "Стопања" и "Томако интернационал".

Друге друштвене организације и удружења која се баве младима (КУДови....)

Културни живот Трстеника организују следеће установе:

*Народни универзитет основан је Одлуком СО Трстеник 1994. године и садржи следеће организационе јединице:

-Центар за културу располаже са Ликовним салоном и Домом културе, који има близу шест стотина места. Народном универзитету припада и Омладински трг који има улогу летње позорнице.

-Центар за образовање организује течајеве страних језика, компјутерске, као и курсеве из књиговодства и разних других вештина и заната.

-Музеј у Трстенику је занимљив по сталној етнографској поставци. Организује тематске изложбе, промоције стручних књига и часописа, предавања, радионице, као и школу уметничког ткања.

-Службу заједничких послова.

*Народна библиотека "Јефимија", располаже фондом од 50.000 књига и подручним одељењем у Великој Дренови са фондом од 15.000 књига. Библиотека је организатор традиционалних књижевних сусрета републичког нивоа *Савремена српска проза* и издавач истоименог зборника радова. У оквиру библиотеке функционише Читаоница где млади могу користити интернет и претраживати корисне садржаје Библиотека нема свој сајт, али израда истог је у току.

*Културно просветна заједница има за циљ стварање, афирмацију и пружање помоћи у побољшању услова за слободно изражавање грађана и остварење потреба у култури као и унапређење креативних могућности. Обједињава и усклађује деловање културно уметничких удружења и сарађује са организацијама, институцијама и ствараоцима у култури. Организатор је и суорганизатор многих манифестација и приредби. Културно-уметнички аматеризам окупља бројна културно-уметничка друштва - *Прва Петолетка, Запис, Традиција, Свети Никола, Извор, Учитељ Миомир, Јединство*, као и књижевни клуб *Моравски токови, Клуб ликовних стваралаца, Ликовно удружење Рома* и многа друга.

3.4. SWOT АНАЛИЗА

<p><u>С</u> Предности</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Потреба за променом и бољим животом; 2. Могућност окупљања у интересне групе; 3. Заинтересованост за помоћ другима; 4. Потреба за активношћу; 5. Потреба за едукацијом; 6. Дом здравља, центар за социјални рад; 7. Национална служба за запошљавање; 8. Спортски савез и спортски клубови; 9. Невладине организације; 10. Школе и секције у оквиру школа; 11. Канцеларија и Савет за младе; 12. Општина Трстеник има партнерску општину Челениц у Босни и Херцеговини; 13. Фонд за младе таленте; 14. Смештајни капацитети за студенте и средњошколце са пратећим просторијама.	<p><u>W</u> Слабости</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Недостатак финансијске подршке; 2. Неорганизованост у оквиру интересних група и установа; 3. Нетолеранција међу младима; 4. Дискриминација (национална, социјална, деца са посебним потребама); 5. Недостатак подршке и неразумевање породице и средине; 6. Недостатак комуникације и информисања о могућностима пружања стручне помоћи младима; 7. Непостојање превентивних програма; 8. Велика незапосленост младих; 9. Низак ниво опште културе младих; 10. Алкохолизам, малолетничка деликвенција, наркоманија; 11. Недостатак програма вршњачке едукације; 12. Одлив образованих младих и младих стручњака из општине Трстеник у веће градове и ван земље; 13. Слаба мобилност младих у општини, у региону, у земљи и посебно према иностранству.
<p><u>О</u> Могућности</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Афирмисање волонтерског рада; 2. Отварање саветовалишта за младе; 3. Програми за младе у оквиру медија; 4. Могућност организовања у различитим сферама интересовања; 5. Прекогранична сарадња општина; 6. Мултинационална и мултикултурна средина; 7. Либерализација визног режима.	<p><u>Т</u> Прегње</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Економско-политичка криза; 2. Сви облици зависности; 3. Деструктивно понашање младих; 4. Непоштовање закона; 5. Неинформисаност или погрешне информације; 6. Насиље у друштву; 7. Незапосленост младих; 8. Манипулација младима и лош систем вредности; 9. Непостојање адекватних програма за младе; 10. Ниска толеранција; 11. Занемаривање и злостављање деце у породици;

3.5. ПРЕСЕК СТАЊА И ПОЛОЖАЈА МЛАДИХ

Млади су група која је највише погођена тешком економском, социјалном и политичком ситуацијом у земљи. Као један од значајних проблема друштва данас је незапосленост младих, нарочито ако су нешколовани што додатно повећава опасност да се нађу у сивој економији, емиграцији, криминалу и сл. Просек чекања на посао је четири године, а често се запошљавају на одређено време или раде непријављени. Овакво стање опредељује младе за одлазак у веће градове Србије и у иностранство и то додатно погоршава демографску слику општине Трстеник.

Што се овог проблема тиче, млади су свесни да овај проблем постоји и на државном, а не само на локалном нивоу. Међутим, сматрају да постоје ипак неке ствари које би се могле решити у граду и омогућити веће запошљавање младих. Пре свега треба обезбедити могућност запошљавање сходно њиховој стручности, али и спречити запошљавање младих отпуштањем старијих радника и радника пред пензијом.

Други проблем се односи на потребу за додатним школама и факултетима, како би се више људи задржало у овом граду, али и омогућио долазак већег броја ученика и студената што би довело до прилива нових идеја. Млади у трстеничкој општини показују велико интересовање и за све видове неформалног образовања, које им је у знатној мери ускраћено (разне обуке специфичних вештина, практичних пословних знања, личног усавршавања...), а које би се спроводиле кроз активности као што су курсеви, семинари, предавања, конференције, радионице, разни типови тренинга, па и волонтирање.

Када је у питању здравље младих, статистички подаци показују да су болести зависности, а пре свега алкохолизам и наркоманија у порасту, затим депресија, као и насилничко понашање. Честа је појава таквих проблема код младих, који не знају или немају коме да се обрате.

Велики проблем младих данас је и слободно време које је у великој мери некавалитетно испуњено. Оно на ста млади у Трстенику посебно стављају акценат је оскудност културних дешавања, концерата, позоришних представа, филмских пројекција, као и мали број места за изласке и дружење, а она која тренутно постоје у Трстенику нису у складу са њиховим афинитетима. До изражаја је дошла и потреба за што ефикаснијом изградњом система информисања младих на свим нивоима.

Што се тиче слободног времена, велики број деце и младих слободно време проводи неструктурирано, без адекватне родитељске бриге, без креативних, развојно подстицајних садржаја, што се посебно односи на маргинализовану децу, која не похађају школу, сиромашне, као и од јавности негативно етикетиране групе деце, попут деце са поремећајем у понашању и ромске деце. Познато је да неорганизовано слободно време представља један од најважнијих фактора настајања малолетничке делинквенције.

Такође је неопходно унапредити безбедност младих. Они би желели да има више кафића, живе музике, културних манифестација, али би исто тако желели и да се повећа безбедност у граду, нарочито викендом. Повећање безбедности у граду мора бити праћено и повећаном едукацијом младих о спречавању насиља и то већ у основној школи.

3.6. ЦИЉНЕ ГРУПЕ

Циљна група ЛАП-а за младе представљају сви млади који живе и раде на територији општине Трстеник (општине и околних насеља) узраста од 15 до 30 година. Посебне групе младих обухваћене су и посебним, конкретним мерама предвиђеним у оквиру овог ЛАП-а. Реч је о различитим социјалним категоријама (попут незапослених младих којима се бави трећи приоритет), узрасним категоријама младих, (старији основношколски узраст, средњошколци, студенти и млади до 30.година), различитим образовним категоријама младих (млади средње стручне спреме и високо образовани млади) итд.

Како су гранични узрасти у категорији групе младих код којих је међусобно изражена највећа разлика (особа са тридесет година другачије размишља и дела него особа са петнаест година), приликом израде ЛАП-а за младе водило се рачуна о прецизном дефинисању циљне групе по свакој мери (активности). На тај начин ће се предложеним конкретним акцијама циљано и континуирано радити са одређеним категоријама младих.

Сходно томе, циљне групе којима се бави Локални акциони план за младе општине Трстеник су:

- Сви млади људи од 15 до 30 година старости који живе на територији општине Трстеника, различитог социјалног и друштвеног статуса, као и националног, верског, сексуалног, политичког и другог опредељења;
- Млади људи од 15 до 30 година старости у Трстенику који су удружени у неформалне групе и у удружења грађана у Трстенику;
- Омладинске организације и клубови;
- Сви остали појединци/ке као активни или пасивни чланови друштва.

Одељак 4 ПРИОРИТЕТИ

За дефинисане групе проблема, локална заједница се одлучује да делује кроз пет међусобно повезана приоритетна подручја рада са младима:

1. Повећање запослености младих

2. Унапређење формалног и неформалног образовања младих

3. Унапређење здравља младих и опредељење младих за здраве стилове живота

4. Омогућавање квалитетнијег провођења слободног времена младих

5. Унапређење квалитета живота младих из социјално угрожених категорија и група које су у суштински неравноправном положају

4.1. ОПШТИ ЦИЉЕВИ

Проблеми	Постојеће услуге/активности	ОПШТИ ЦИЉЕВИ од 2010 до 2014
<p>ПРИОРИТЕТ 1: Повећање запослености младих</p> <ul style="list-style-type: none"> -Недовољна информисаност младих о могућностима за запошљавање; -Недостатак практичног радног искуства младих; -Неизграђен систем подстицања предузетничког духа младих; 	<p>Национална служба за запошљавање у Трстенику спроводи низ програма за подршку и оснаживање младих незапослених лица и неформално образовање:</p> <ul style="list-style-type: none"> - „START UP” кредити - „Прва шанса“ за запошљавање младих приправника - Обука за младе предузетнике - Обука за књиговође 	<p>Подстицати и стимулисати све облике запошљавања, самозапошљавања и предузетништва младих.</p>
<p>ПРИОРИТЕТ 2: Унапређење формалног и неформалног образовања младих</p> <ul style="list-style-type: none"> -Образовни систем не пружа младима довољно простора за лични напредак и развој личности према сопственим потребама и интересовањима, -Ваннаставне активности су смањене и настава не садржи интегрисане садржаје, као ни везу са стварним светом, праксом и потребама тржишта, - Споро и недовољно развијање и богаћење ваншколских и ваннаставних активности, -Ограничена је понуда организација које се баве неформалним образовањем, -Недостатак савремених наставних средстава и учила, -Недостатак професионалног усавршавања наставника, -Застарели наставни методи и многи наставни програми 	<p>Формално образовање</p> <ul style="list-style-type: none"> -Осам школа основног образовања и једна основна музичка школа. -Гимназија (природно-математички и друштвено-језички смер). -Техничка школа (образовни профили у машинству и обради материјала, електротехници, економији, праву и администрацији). <p>Неформално образовање:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Народни Универзитет Трстеник, центар за образовање организује течајеве страног језика, компјутерске, као и и курсеве из књиговодства и разних других заната и вештина. -Школа страних језика „<i>Интерлигва</i>“ 	<p>Обезбедити ефикасни и делотворни систем формалног и неформалног образовања</p>

Проблеми	Постојеће услуге/активности	ОПШТИ ЦИЉЕВИ од 2010 до 2014
<p>ПРИОРИТЕТ 3: Унапређење здравља младих и опредељење младих за здраве стилове живота</p> <p>-Недовољно организованог и континуираног рада на превенцији: болести зависности (пушење, алкохолизам, наркоманија), сексуално преносивих болести и ХИВ-а, менталних проблема у развојном добу, агресивног понашања и насиља</p> <p>-Недовољно развијена свест младих о здравим стиливима живота и недостатак подршке правилном психо-физичком развоју младих у областима: развоја здраве и стабилне личности код младих, рекреација, исхрана и репродуктивно здравље.</p> <p>-Поремећено понашање младих због неконтролисаног конзумирања: алкохола, цигарета и психоактивних супстанци.</p> <p>-Пасивност младих у коришћењу постојећих активности и услуга.</p>	<p><u>Спортски центар Трстеник</u> Спортска хала, мини пич терени, тениски терени, фудбалски терен, отворени олимпијски базен.</p> <p><u>Спортске организације и удружења</u> Аеро клуб, атлетски клуб, бокс клубови, ватерполо клуб, друштво за спортове на води, одбојкашки клубови, фудбалски клубови, карате клуб, кинолошко друштво, клуб љубитеља имаоца паса гонича, клуб спортских риболоваца, општинска организација спортских риболоваца, кошаркашки клуб, куглашки клуб, ловачко друштво, општински одбојкашки савез, стрелачко друштво, планинарско-смучарско друштво, стонотениски клубови, рукометни клубови, тениски клуб, школска спортска удружења.</p> <p><u>Дом здравља у Трстенику</u> Медицина рада, школски диспанзер, превентивни центар.</p>	<p>Чувати и унапређивати здравље младих, смањивати ризике и водеће поремећаје здравља и развијати здравствену заштиту прилагођену младима</p>
<p>ПРИОРИТЕТ 4: Омогућавање квалитетнијег провођења слободног времена младих</p> <p>-Недовољна заинтересованост младих за садржаје из културе,</p> <p>-Недовољна партиципација младих у осмишљавању културно-образовних, спортских и других забавно-рекреативних програма,</p> <p>-Мали број и неадекватна опремљеност објеката и простора намењених младима</p>	<p>-Народни универзитет Трстеник (Дом културе, Ликовни салон, Омладински трг)</p> <p>-Народна библиотека „Јефимија“</p> <p>-Културно просветна заједница</p> <p>-Канцеларија за младе Трстеника</p> <p>-Музеј Трстеника</p> <p>-Омладински културни центар</p> <p>-Културно уметничка друштва</p>	<p>Унапређивати могућности за квалитетно провођење слободног времена</p>

Проблеми	Постојеће услуге/активности	ОПШТИ ЦИЉЕВИ од 2010 до 2014
<p><i>ПРИОРИТЕТ 5: Унапређење квалитета живота младих из социјално угрожених категорија и група које су у суштински неравноправном положају</i></p> <p>-Недовољан број програма (услуга) намењен свима категоријама социјално угрожених младих, -Недовољно развијена свест младих о правима и потребама младих са инвалидитетом и младих из маргинализованих група, -Релативно висок број социјално угрожених младих и младих из сиромашних породица, -Постојеће активности (спортске, културне) често су недоступне младима из сиромашних породица (мало бесплатних активности)</p>	<ul style="list-style-type: none"> -Центар за социјални рад Трстеник -Црвени крст Трстеник -Друштво за церебралну и дечију парализу -Општинска организација инвалида рада -Општинска организација глувих и наглувих -Друштво за МНРО -Удружење за демократизацију и образовање Рома -Ликовно удружење Рома -Друштво за просвету и културу Рома „Иво Лола Рибар“ -Удружење за еманципацију Рома 	<p style="text-align: center;">Обезбеђивати остваривање права на једнаке шансе свих младих у друштву, посебно младих који живе у тешким условима</p>

4.2. ДЕФИНИСАЊЕ СПЕЦИФИЧНИХ ЦИЉЕВА И АКТИВНОСТИ

ОПШТИ ЦИЉЕВИ	СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ	АКТИВНОСТИ
I Подстицати и стимулирати све облике запошљавања, samozapošljavanja и предузетништва младих	1.1. Унапредити перспективе младих на тржишту рада и створити услове за чешће и квалитетније запошљавање	-Испитати потребе младих за каријерним вођењем, саветовањем и информисањем -Пружати стручну помоћ младима у остваривању радне, стручне и студентске праксе.
	1.2. Обезбедити веће учешће младих у мерама и програмима активне политике запошљавања	-Побољшати обухват младих и квалитет обука за унапређење постојећих и стицање нових вештина и квалификација -Информисати младе без образовања о могућности наставка школовања и запошљавања
	1.3. Подстицати отварање нових радних места, развити samozapošljavanje и предузетништво код младих	-Подстицати реализацију програма и пројеката за развој омладинског предузетништва -Подстицати образовање младих за предузетништво
II Обезбедити ефикасни и делотворни систем формалног и неформалног образовања	2.1. Повећати учешће младих у различитим видовима формалног и неформалног образовања	-Промовисање младима неформално учење и концепт доживотног учења -Реализовање кампања којима се знање и образовање промовишу као вредност
	2.2. Усклађивати формално образовање са актуелним захтевима тржишта рада	-Организовање пословно образовних сусрета између привредника и ученика, односно студената -Оснивање фонда за стипендирање од стране привредника
	2.3. Стимулисати развој програма неформалног учења и образовања	-Подржати јачање програма вршњачке едукације у средњим школама, -Подржати реализацију неформалних програма кроз рад ЛКМ

ОПШТИ ЦИЉЕВИ	СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ	АКТИВНОСТИ
<p style="text-align: center;">III</p> <p style="text-align: center;">Чувати и унапређивати здравље младих, смањивати ризике и водеће поремећаје здравља и развијати здравствену заштиту прилагођену младима.</p>	3.1. Развијати здраве стилове живота, чувати и унапређивање здравља младих	<ul style="list-style-type: none"> -Организовати програме саветовања за здраве стилове живота и вршњачку едукацију са радионицама, -Изводити посебне програме школских рекреативних активности и спортских такмичења
	3.2. Заштитити младе од злоупотребе дувана, алкохола и психоактивних супстанци	<ul style="list-style-type: none"> -Развијати програм за борбу против дрога, -Развијати мрежу удружења против болести зависности, -Организовање кампова за стицање знања и вештина за борбу против болести зависности
	3.3 Унапредити систем здравствене заштите према потребама младих	<ul style="list-style-type: none"> -Успоставити саветовалиште за младе при школском диспанзеру, -Формирати тим изабраних лекара који ће се бавити унапређењем здравља и превенцијом поремећаја здравља младих
<p style="text-align: center;">IV</p> <p style="text-align: center;">Унапређивати могућности за квалитетно провођење слободног времена</p>	4.1. Пружање подршке интервентним програмима и координисање кључних актера у области слободног времена младих	<ul style="list-style-type: none"> -Подстицати покретање и реализацију програма за квалитетно провођење слободног времена младих, -Израдити и ажурирати базу података о истраживањима потреба младих и програмима који се нуде младима за коришћење у слободно време
	4.2. Обезбедити подршку и услове за самоорганизовање младих	<ul style="list-style-type: none"> -Пружање подршке преко ЛКМ, -Информисати јавност о иницијативама младих
	4.3. Повећати доступност културних садржаја	<ul style="list-style-type: none"> -Подржати и подстицати стваралаштво младих у различитим областима, -Подржати реализацију различитих културних садржаја

ОПШТИ ЦИЉЕВИ	СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ	АКТИВНОСТИ
V Обезбеђивати остваривање права на једнаке шансе свих младих у друштву, посебно младих који живе у тешким условима	5.1. Успоставити функционалну међусистемску сарадњу, како би се обезбедио целовит приступ у процени и задовољавању потреба младих из осетљивих група	-Донети стратешки и акциони план који се тиче задовољавања потреба младих из осетљивих група, -Образовање савета за социјалну политику
	5.2. Укључивати младе из осетљивих група у активан и продуктиван живот у заједници	-Доношење и примена локалног акционог плана за укључивање младих из осетљивих друштвених група у процесе образовања, запошљавања и др. -Спроводи активности на уклањању физичких и друштвених баријера
	5.3. Створити услове за омасовљавање и доступност спортова осетљивим групама младих	-Изградити нов објекат за јавну употребу (јавно игралиште), -Финансирати учешће младих особа са инвалидитетом у спортским такмичењима и турнирима

Одељак 5 ПОВЕЗАНОСТ СА ДРУГИМ СТРАТЕШКИМ ДОКУМЕНТИМА

5.1. УСКЛАЂЕНОСТ СА НАЦИОНАЛНОМ СТРАТЕГИЈОМ ЗА МЛАДЕ

Акциони план за младе општине Трстеник у потпуности је усклађен са Националном стратегијом за младе коју је, на иницијативу Министарства омладине и спорта, усвојила Влада Србије маја 2008. године. Полазећи од основног задатка Националне стратегије, да пружа могућности које ће обезбедити израду системских, институционалних и развојних решења за подршку младима у различитим областима друштвеног живота, дефинисани су стратешки правци и циљеви који обухватају засебне области које се тичу живота младих.

Сваки национални документ предвиђа мере подршке и дефинише акције на локалном нивоу, јер је јасно да само јасна повезаност и усклађеност акција на оба нивоа, националном и локалном, може да доведе до унапређења друштвене заједнице у целини. Тако и Акциони план за младе, који директно претаче принципе и вредности и стратешке и специфичне циљеве дефинисане Националном стратегијом за младе у конкретне акције на локалном нивоу, увезује све принципе дате у наведеним националним документима, а који се тичу младих.

Планирајући како да ефикасно и на најбољи могући начин побољша положај младих, општина Трстеник полази од општих стратешких циљева дефинисаних Националном стратегијом. За сваки општи циљ дефинисани су специфични циљеви и мере за њихово остварење.

Остваривање ових циљева биће усклађено са наведеним принципима и вредностима и препорукама датим у Националној стратегији за младе, континуирано праћено и вредновано, како би се, у случају евентуалних потешкоћа, благовремено и на одговарајући начин реаговало

Сходно томе Националне Стратегија за младе је, у оквиру Акционог плана и основног циља број 1 - **Подстицати младе да активно учествују у друштву**, идентификовала специфичан циљ под бројем 1.2. - **Унапређивати квалитет и равномерну распрострањеност програма који доприносе активнијем учешћу младих у друштву**. У складу са тим идентификована је и активност - **Пружати подршку процесу израде локалних акционих планова за младе на локалном нивоу** под бројем 1.2.1. између других специфичних активности за реализацију овог циља.

Одељак 6   МЕХАНИЗМИ СПРОВОЂЕЊА СТРАТЕГИЈЕ

Главни актер у спровођењу (а претходно у изради) Акционог плана за младе јесте Локална канцеларија за младе, док главне активности и њихово спровођење надгледа Савет за младе. Локални координатор чини спону између Канцеларије и надлежних из локалне самоуправе, Савета за младе, јавности и свих осталих учесника у послу који првенствено треба да буде партнерски и резултат сталног консултативног процеса међу свим заинтересованим друштвеним чиниоцима.

Под осталим кључним актерима подразумевају се, пре свега, институције и организације које спроводе програме за младе под окриљем општинске управе, а уз подршку релевантних Владиних и невладиних институција и организација са Републичког нивоа.

Резултати рада Канцеларије за младе, кроз извештаје за чију је израду задужен локални координатор, биће презентовани Председнику и члановима Савета за младе, који ће својим одлукама обезбеђивати предуслове да се планиране активности реализују у усвојеним роковима. Административно- техничка подршка локалном координатору биће обезбеђена кроз ангажовање лица која ће заједно са координатором чинити Тим канцеларије за младе, са јасно дефинисаним описом послова и задатака за сваког члана Тима.

ПРАЋЕЊЕ И ЕВАЛУАЦИЈА

Процес праћења (мониторинга) и евалуације спровођења Акционог плана за младе врше:

Тим за мониторинг – прати реализацију пројеката који су конкурсно изабрани и финасирају се из Општинских средстава. Тим за мониторинг чине три представника, следеће структуре:

- **представник локалне самоуправе**
- **представник Канцеларија за младе**
- **представник Савета за младе.**

Процедуру мониторинга и начин и структуру извештавања формулисаће Савет за младе у сарадњи са Канцеларијом за младе. Тим за мониторинг своје извештаје на месечном нивоу доставља Председнику, Одељењу за буџет, Локалном координатору и Савету за младе.

Тим за евалуацију – прати и оцењује активности и резултате пројеката у реализацији и извештава тромесечно Савет за младе. Тим за евалуацију чини 3 представника следеће структуре:

- **представник локалне самоуправе**

- **представник Тима за мониторинг**

- **стручно лице из институције, која се бави пројектном тематиком.**

Извештај Тима за евалуацију доставља се Председнику и Савету за младе, преко Канцеларије за младе. Овај Извештај је основни документ на основу којег ће се радити ревизија Акционог плана, јер он треба садржи процену делотворности свих мера које су финансиране као и њихов утицај на локалну средину.

Одељак 7   ПРОМОЦИЈА ЛОКАЛНОГ АКЦИОНОГ ПЛАНА ЗА МЛАДЕ

Јавна расправа - Процес јавне расправе има за циљ да поспешу дијалог најширег обима у локалној средини и да буде завршна фаза широког консултативног процеса израде Акционог плана за младе. Јавна расправа представља механизам који омогућава најширем кругу грађанства да утиче на будуће мере намењене брзи о младима, а чију ће примену координирати локална самоуправа.

Наведени процес подразумева јавно представљање Општинских приоритета у вези са питањима и проблемима младих, као и мерама за њихово решавање, кроз све расположиве медије на локалном и-или регионалном нивоу.

Поред промотивних активности, јавна расправа треба да представља и механизам којим грађани могу да доставе своје коментаре, допуне или измене.

Интегрални текст Акционог плана за младе треба да буде изложен у просторијама Општинске управе – канцеларији за локални економски развој и канцеларији за младе, као и на званичној Општинској интернет презентацији, а грађани могу да у одређеном временском периоду доставе своје коментаре на е-пошту kancelarijazamladets@gmail.com и општинском веб сајту www.trstenik.rs.

После јавне расправе, Тим за израду ЈАП-а разматра пристигле коментаре, допуне или измене и одлучује да ли ће бити измена у Акционом плану или је потребно додатно објаснити поједина питања грађана.

Локални акциони план је документ којим се омогућава:

- Планско и дугорочно решавање проблема младих, уз креирање мера и услуга прилагођених стварним потребама младих у конкретној локалној заједници
- Економичније коришћење постојећих ресурса кроз умрежавање локалних институција и организација
- Могућност коришћења алтернативних извора финансирања (извори су доступни само уз валидна општинска документа)

Промоција документа стога подразумева достављање акционог плана свим релевантим локалним актерима, представницима локалне самоуправе, представницима омладинских организација и младих.

Конкретни начини промоције су:

- Постављање документа у електронској форми на општински сајт
- Јавне дискусије у електронским и штампаним медијима
- Округли столови и кампање са циљем подизања свести јавности о значају Локалног акционог план за младе, као општег добра општине Трстеник

Анекс Активности у периоду 2010 - 2014. године

ОПШТИ ЦИЉ	Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	
					Надлежни орган/ институције/ организације	Учесници
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ						
1.ОПШТИ ЦИЉ:						
Повећање запослености младих						
1.1.Специфични циљ	1.1.1. Увођење професионалне оријентације у средње школе	2010-2014	Информисани и опредељени млади за будуће занимање	Спроведен програм у обе средње школе	НСЗ/Општина Трстеник, ЛКМ/средње школе	Ученици средњих школа завршних разреда
	1.1.2. Промоција модела запошљавања у пољопривреди	2010-2014	Млади информисани о овом програму	Одржане 3 промоције	НСЗ/Општина Трстеник	Млади са села
	1.1.3. Организовати сајмове за запошљавање	2010-2014	Повећан број запослених младих људи	Организовано 2 сајма за запошљавање	НСЗ/ Општина Трстеник/ЛКМ	Незапослени млади
1.2.Специфични циљ	1.2.1. Организовати обуке за активно тражење посла	2010-2014	Оснажени млади да активно траже посао	Одржано 5 обука	НСЗ	Незапослени млади
	1.2.2. Организовати обуке за писање CV-а	2010-2014	Повећан капацитет младих да траже посао	Одржано 6 обука	НСЗ	Незапослени млади
	1.2.3. Организовати обуке за писање Бизнис плана	2010-2014	Повећан капацитет младих за самозапошљавање	Одржано 3 обука	НСЗ / ЛКМ	Незапослени млади

1.ОПШТИ ЦИЉ: Повећање запослености младих	Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Надлежни орган/ институције /организације	Учесници
1.3.Специфични циљ	1.3.1. Развијати пословну културу – едукација путем медија 1.3.2. Подржавати самозапошљавање младих кроз мини грантове за започињање сопственог бизниса 1.3.3. Организовати презентације програма НСЗ 1.3.4. Организовати обуке о омладинском предузетништву и развоју предузетничког духа 1.3.5. Израда студије потребног стручног кадра у наредних 10 година 1.3.6. Израда локалне стратегије за запошљавање	2010-2014 2010-2014 2010-2014 2010-2014 2010-2014 2010-2014	Мотивисани млади на самозапошљавање Запослено 10 младих Информисани млади о програмима НСЗ Информисани млади о омладинском предузетништву Повећана информисаност младих о трженим занимањима Стратешки правци за повећање запослености	Направљене 3 емисије Број датих грантова Одржане 3 презентације Број одржаних обука Урађена студија потреба за стручним кадром Документ-стратегија	НСЗ/ РТВ Трстеник/ ЛКМ НСЗ / Општина Трстеник НСЗ / ЛКМ НСЗ / ЛКМ Општина Трстеник / НСЗ / ЛКМ НСЗ / ЛКМ	Млади 15-30 година Незапослени млади Незапослени млади Незапослени млади Незапослени млади и остали грађани општине Трстеник Незапослени млади и остали грађани општине Трстени

ОПШТИ ЦИЉ	Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	
					Надлежни органи /институције /организације	Учесници
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ						
2. ОПШТИ ЦИЉ: Унапређење формалног и неформалног образовања младих						
2.1. Специфични циљ	2.1.1. Формирање школских клубова у свим школама у циљу неформалног образовања	2010-2014	Повећан број тема неформалног образовања	Број формираних школских клубова	Општинска управа /средње школе	Млади 15-30 година
	2.1.2. Обезбедити систем награђивања најбољих ученика и студената	2010-2014	Мотивисани млади за висока постигнућа	Број датих стипендија	Општинска управа	Млади 15-30 година
	2.1.3. Унапредити систем радне праксе за ученике средњих школа и студенте	2010-2014	Повећан квалитет школске праксе	Ниво обучености након завршетка школе	Општинска управа /средње школе	Млади 15-30 година
	2.1.4. Организовати 3 семинара о писању предлога пројеката и управљању пројектним циклусом	2010-2014	Обучени млади за писање предлога пројеката и управљање пројектним циклусом	Број учесника на семинарима	Општинска управа/ ЛКМ	Млади 15-30 година

2.ОПШТИ ЦИЉ: <i>Унапређење формалног и неформалног образовања младих</i>	<i>Активности</i>	<i>Рокови</i>	<i>Очекивани резултат</i>	<i>Индикатор</i>	<i>Надлежни орган/ институције/ организације</i>	<i>Учесници</i>	
2.2. Специфични циљ	2.2.1. Организовати бесплатне курсеве станих језика	2010-2014	Повећан ниво знања младих	Број одржаних курсева	Општинска управа,ЛКМ / Народни Универзитет	Млади 15-30 година	
	2.2.2. Унапредити формално и неформално образовање кроз унапређење програма у складу са потребама тржишта рада	2010-2014	Повећана запосленост младих	Програм нових занимања	Општинска управа /школе	Млади 15-30 година	
	2.2.3. Организовати тренинге за оснаживање младих за активно управљање својом каријером	2010-2014	Континуирано усавршавање и стицање знања младих	Број учесника програма	Општинска управа,ЛКМ /средње школе	Млади 15-30 година	
	2.3. Специфични циљ	2.3.1. Програм вршњачке едукације у складу са потребама заједнице	2010-2014	Учешће младих у преношењу знања	Број едукованих младих	Општинска управа,ЛКМ /средње школе	Млади 15-30 година
		2.3.2. Пружити подршку ширењу мреже вршњачких едукатора	2010-2014	Повећан број активних вршњачких едукатора	Формирана мрежа вршњачких едукатора	Општинска управа,ЛКМ /средње школе	Млади 15-30 година
		2.3.3. Повећати степен учешћа младих у процесима одлучивања у образовању	2010-2014	Усклађен програм школа са потребама младих	Број младих у школским одборима	Општинска управа,ЛКМ /средње школе	Млади 15-30 година

ОПШТИ ЦИЉ	Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	
					Надлежни органи /институције /организације	Учесници
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ						
3.ОПШТИ ЦИЉ: Унапређење здравља младих и опредељење младих за здраве стилове живота						
3.1. Специфични циљ	3.1.1. Организовати едукативне радионице на тему репродуктивно здравље	2010-2014	Оспособљена група младих да пренесу знање	Број едукованих младих	Дом здравља Трстеник/ ЛКМ/НВО	Млади, наставници родитељи
	3.1.2. Организовати трибине о превенцији инфективних болести	2010-2014	Едуковани млади о превенцији инфективних болести	Број едукованих младих	Дом здравља Трстеник/ ЛКМ/НВО	Млади, медији, НВО
	3.1.3. Организовати едукативне радионице на тему здрави стилови живота	2010-2014	Оспособљена група младих да пренесу знање	Број едукованих младих	Дом здравља/ ЛКМ/ НВО	Млади 15-30 година
	3.1.4. Промовисати важност правилне исхране унутар средњих школа	2010-2014	Информисани млади о здравим начинима исхране	Број средњих школа укључених у промовисање	Дом здравља/ ЛКМ/ Средње школе	Ученици средњих школа

3. ОПШТИ ЦИЉ: <i>Унапређење здравља младих и опредељење младих за здраве стилове живота</i>	<i>Активности</i>	<i>Рокови</i>	<i>Очекивани резултат</i>	<i>Индикатор</i>	<i>Надлежни орган/ институције/ организације</i>	<i>Учесници</i>
3.2. Специфични циљ	3.2.1. Организовати трибине о превенцији болести зависности	2010-2014	Едуковани млади о превенцији болести зависности	Број едукованих младих	Дом здравља/ Општинска управа	Млади 15-30 година
	3.2.2. Организовати трибине на тему ментално здравље младих	2010-2014	Едуковани млади о менталном здрављу	Број едукованих младих	Дом здравља/ЛКМ	Млади 15-30 година
	3.2.3. Организовати семинаре за родитеље и наставнике на тему ментално здравље младих	2010-2014	Едуковани старији о менталном здрављу младих	Број едукованих родитеља и наставника	Дом здравља/ Општинска управа	Родитељи, наставници
	3.2.4. Организовати семинаре на тему очувања и унапређења оралног здравља	2010-2014	Едуковани млади о очувању и унапређењу оралног здравља	Број информисаних младих	Дом здравља/ЛКМ/ Медији	Млади 15-30 година
3.3. Специфични циљ	3.3.1. Емитовати ТВ емисије ради медијског промовисања начина побољшања здравља младих	2010-2014	Информисани млади о проблемима здравља	Број едукованих и информисаних младих	Општинска управа/Дом здравља/ЛКМ	Млади 15-30 година
	3.3.2. Формирање саветовалишта за младе	2010-2014	Едуковани и информисани млади о проблемима здравља	Број евидентираних корисника услуга саветовалишта	Општинска управа/Дом здравља/ Центар за социјални рад/ ЛКМ	Млади 15-30 година

ОПШТИ ЦИЉ	Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	
					Надлежни органи /институције /организације	Учесници
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ						
4.ОПШТИ ЦИЉ:						
Омогућавање квалитетнијег провођења времена	4.1.1. Повећати број школских секција у средњим школама	2010-2014	Повећано учешће младих у организованим догађајима	Број нових секција	Средње школе/ Школска управа	Млади у средњим школама
4.1. Специфични циљ	4.1.2. Организовати бесплатне курсеве за рад на рачунару	2010-2014	Повећан ниво знања младих	Број одржаних курсева	Општинска управа/ЛКМ/ Народни универзитет	Млади 15-30 година, незапослени
	4.1.3. Направити веб портал за младе	2010-2014	Повећана информисаност младих	Број посетилаца веб портала за младе	Општинска управа/ЛКМ	Млади 15-30 година
4.2. Специфични циљ	4.2.1. Обновити и опремити игралишта за рекреативне спортове	2010-2014	Повећана заинтересованост младих за спорт	Број обновљених и опремљених игралишта	Општинска управа/ Спортски центар	Млади 15-30 година
	4.2.2. Опремање градског фудбалског игралишта	2010-2014	Повећан заинтересованост младих за спортске догађаје	Опремљен градски фудбалски стадион	Општинска управа/ Спортски центар	Млади 15-30 година, грађани општине Трстеник
	4.2.3. Изградња аква парка	2010-2014	Квалитетније провођење времена	Изграђен аква парк	Општинска управа/ Спортски центар	Млади 15-30 година, грађани општине Трстеник
	4.2.3. Изградња затвореног базена	2010-2014	Квалитетније провођење времена	Изграђен затворен базен	Општинска управа/ Спортски центар	Млади 15-30 година, грађани општине Трстеник

4. ОПШТИ ЦИЉ: Омогућавање квалитетнијег провођења времена	Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Надлежни орган/ институције/ организације	Учесници
4.3. Специфични циљ	4.3.1. Организовање тематских вечери (књижевне, музичке..) 4.3.2. Организовати групне посете културним и спортским догађајима 2 пута годишње 4.3.3. Информисање младих о културним и спортским дешавањима у општини Трстеник 4.3.4. Организовати ликовне колоније 4.3.4. Организовање културног лета младих 4.3.5. Побољшати рад локалног аматерског позоришта	2010-2014 2010-2014 2010-2014 2010-2014 2010-2014 2010-2014	Квалитетније потрошено време младих Повећана посета културним и спортским догађајима За 20% повећана информисаност и заинтересованост младих за културна и спортска дешавања Квалитетније потрошено време младих Повећано учешће младих у културним догађајима Квалитетнији рад локалног позориште	Број организованих вечери Број младих који посећује културне и спортске догађаје Број младих који посећује културна и спортска дешавања Број организованих ликовних колонија Број одржаних културних манифестација Број одржаних представа позоришта	Општинска управа/ ЛКМ/ Центар за културу Општинска управа/ЛКМ/ Спортски центар/ Центар за културу Општинска управа/ЛКМ/Центар за културу/Спортски центар/ Медији Општинска управа/ ЛКМ/ Центар за културу Општинска управа/ ЛКМ/ Центар за културу Општинска управа/ ЛКМ/ Центар за културу	Млади 15-30 година, грађани општине Трстеник Млади 15-30 година Млади 15-30 година Млади 15-30 година, грађани општине Трстеник Млади 15-30 година, грађани општине Трстеник Млади 15-30 година, грађани општине Трстеник

ОПШТИ ЦИЉ	Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Носиоци	
					Надлежни органи /институције /организације	Учесници
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉ						
5. ОПШТИ ЦИЉ: Унапређење квалитета живота младих из социјално угрожених група које су у суштински неравноправном положају 5.1. Специфични циљ	5.1.1. Формирати Клуб младих ОСИ	2010-2014	Повећано активно учешће младих ОСИ у друштвеном животу	Формиран Клуб младих ОСИ	Центар за социјални рад/ ЛКМ	Младе ОСИ 15-30 година
	5.1.2. Обезбедити бесплатне књиге за средњошколце из социјалних категорија	2010-2014	Помогнути млади сиромашни људи у школовању	Број помогнутих младих у школовању	Општинска управа	Средњошколци из сиромашних породица
	5.1.3. Формирати удружења младих са посебним потребама на подручју општине Трстеник	2010-2014	Формирана удружења младих са посебним потребама	Број формираних удружења младих са посебним потребама на подручју општине Трстеник	Центар за социјални рад/ ЛКМ	Млади са посебним потребама 15-30 година
	5.1.4. Спровођење превентивних програма и интерактиван рад са младима на тему ненасилна комуникација и посредовање у сукобима и непоразумима	2010-2014	Едуковани млади о ненасилној комуникацији и посредовању у сукобима и непоразумима	Број едукованих младих	Центар за социјални рад/ Општинска управа ЛКМ	Млади 15-30 година

<p>5. ОПШТИ ЦИЉ:</p> <p>Унапређење квалитета живота младих из социјално угрожених група које су у суштински неравноправном положају</p>	<p>Активности</p>	<p>Рокови</p>	<p>Очекивани резултат</p>	<p>Индикатор</p>	<p>Надлежни орган/ институције/ организације</p>	<p>Учесници</p>
<p>5.2. Специфични циљ</p>	<p>5.2.1. Повећавати запошљавање младих из осетљивих друштвених група</p> <p>5.2.2. Континуирано радити на информисању јавности о положају и проблемима са којима се сусрећу ОСИ</p> <p>5.2.3. Изградња рампи за ОСИ у градским институцијама</p> <p>5.2.4. Пружање помоћи у остваривању права</p>	<p>2010-2014</p> <p>2010-2014</p> <p>2010-2014</p> <p>2010-2014</p>	<p>Пружена подршка младима за осамостаљивање</p> <p>Повећана информисаност јавности о проблемима ИСО</p> <p>Повећана доступност услуга ОСИ у градским институцијама</p> <p>Информисани и оспособљени млади за самозаступање</p>	<p>Број запослених младих из осетљивих друштвених група</p> <p>Број информативних програма за ОСИ</p> <p>Број изграђених рампи у градским институцијама</p> <p>Број оснажених младих за самозаступање</p>	<p>Општинска управа/ЛКМ/НСЗ/ Центар за социјални рад</p> <p>Општинска управ./ЛКМ /Центар за социјални рад/ Медији</p> <p>Општинска управа/ Центар за социјални рад</p> <p>Општинска управа/ Центар за социјални рад</p>	<p>Млади 15-30 година из осетљивих друштвених група</p> <p>Млади 15-30 година, ОСИ</p> <p>Младе ОСИ 15-30 година</p> <p>Млади 15-30 година</p>

5.ОПШТИ ЦИЉ: Унапређење квалитета живота младих из социјално угрожених група које су у суштински неравноправном положају	Активности	Рокови	Очекивани резултат	Индикатор	Надлежни орган/ институције/ организације	Учесници
5.3. Специфични циљ	5.3.1. Ојачати рад дневног боравка за особе са посебним потребама 5.3.2. Изградити јавно игралиште за ОСИ 5.3.3. Организовати спортско такмичење за младе особе са инвалидитетом	2010-2014 2010-2014 2010-2014	Повећана брига о особама са посебним потребама Побољшан квалитет живота младих ОСИ Повећано учешће младих ОСИ у спортским активностима	Број корисника дневног боравка за особе са посебним потребама Изграђено јавно игралиште Број учесника на спортском такмичењу	Општинска управа,ЛКМ /Центар за социјлни рад Општинска управа,ЛКМ /Центар за социјлни рад Општинска управа,ЛКМ /Центар за социјлни рад/ Спортски центар	Млади са посебним потребама Младе ОСИ 15-30 година Младе ОСИ 15-30 година